

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ В АНГЛОМОВНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ

С.М. Мойсеєнко

старший викладач, кандидат філологічних наук

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Дослідження особливостей перекладу науково-технічних текстів є актуальною проблемою сучасного перекладознавства, оскільки у сучасному суспільстві, для якого характерне прискорення науково-технічного прогресу, попит на даний вид перекладу неухильно зростає.

Вивчення питань перекладу науково-технічної літератури, яка характеризується науковим стилем і стилем офіційних документів, потребує аналізу тексту, вивчення закономірностей функціонального стилю мови науки і техніки, що сприяє оволодінню технікою такого перекладу. Ця тема є актуальною у теорії перекладу, ще й тому що зросли наукові контакти з англomовним світом та збільшився обсяг перекладу англomовної науково-технічної літератури.

Провідною рисою науково-технічного тексту є його когнітивність, інформаційна насиченість, оскільки майже всі наукові й технічні тексти несуть конкретну нову інформацію для вивчення/пізнання певним колом людей – студентами, науковцями, фахівцями тієї чи іншої науково-технічної галузі. Ця нова інформація ховається у словах-термінах, словосполученнях і реченнях, що створюють той чи інший зміст. Магістральними елементами наукового змісту текстів є їхня лексика, або точніше, термінологіка – окремі слова й словосполучення. Саме вони – найперше повнозначні слова й частини словосполучення – експліцитно, часто вже своєю звуковою структурою повідомляють про галузь знань, до якої належить текст – електроніки, фізики, машинобудування або енергетики, зварювання чи хімії. Пояснюється це тим, що в терміносистемах кожної, зокрема, англійської мови переважають слова-терміни. Досить навести бодай відомі кожному прості терміни, якими послуговуються в повсякденному житті людини двадцять першого століття, аби легко переконатися в цьому. Зокрема, комп'ютер, дисплей, роутер, модем, ноутбук, жорсткий диск, карта пам'яті і т. д. [3, с. 44].

Науковий стиль є інформаційним простором функціонування науково-технічних текстів, тобто є глобальним інформаційно-функціональним полем, у межах якого реалізуються інші науково-технічні мовні жанри або підмови (наприклад, підмова ядерної енергетики). Основною сферою функціонування науково-технічного стилю є наука. Науковий стиль відноситься до числа книжкових стилів, оскільки в більшості випадків науковий стиль реалізується у письмовій формі. З усіх видів технічного перекладу, письмовий переклад є основною формою.

Серед науково-технічної літератури чільне місце посідає переклад технічної документації, яка представлена такими видами документів [2, с. 93]:

а) патенти, паспорти, формуляри, технічні описи та ін.;

- б) товаросупроводжуюча документація;
- в) проектна документація: проекти, розрахунки, креслення та ін.;
- г) матеріали рекламного та напівреklamного характеру.

Фактично вся ця науково-технічна інформація перекладається на рідну мову в формі повного письмового перекладу. Всі інші види технічного перекладу є похідними формами письмового перекладу, його скороченими варіантами. Робота над повним письмовим перекладом складається із послідовних етапів, зміст яких є правилами повного письмового перекладу. Процес перекладу передбачає три етапи: сприймання (читання або слухання) на іноземній мові; розуміння; відтворення рідною мовою.

Перш ніж приступити до відтворення (перекладу) тексту на рідну мову слід пам'ятати про характерні помилки, зокрема:

- а) намагання перекласти всі елементи речення в тій послідовності, в якій вони подані в тексті іноземною мовою;
- б) ігнорування контексту, як засобу встановлення значення того чи іншого слова, відшукування в словнику значення кожного незрозумілого слова;
- в) неправильний вибір за словником значення слова; шукання слова в словнику до того, як прочитано весь текст;
- г) недооцінювання ролі мовної догадки, намагання перекласти речення до розуміння загального змісту тексту [1, с. 36 – 39].

Наостанок зазначимо, що переклад науково-технічних текстів поєднує в собі лінгвістику з одного боку, і науку та техніку з іншого. Вимоги до результатів перекладацької діяльності постійно зростають, оскільки вони зумовлені змінами у сучасному світовому рівні розвитку науки і техніки. Виконати технічний переклад може не кожен, це під силу лише висококвалітованим, досвідченим перекладачам, які володіють термінологією даної тематики та здатні знаходити правильне значення слів за контекстом і зовнішніми ознаками, працювати зі словником, проводити морфологічний і синтаксичний аналіз.

Отже, завдання перекладача науково-технічного тексту – використовувати усі знання теоретичних основ перекладу при передачі комунікативної функції оригіналу.

Література:

1. Гончаров Б.А. Теория и практика перевода: науч. сборник. Выпуск 17/Б.А.Гончаров. – М.: «Высшая школа», 1991. – 235с.
2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу науково-технічної літератури Ч.1, Ч. 2/В.І.Карабан. – К.: Tempus, 1997. – 257 с.
3. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов: Навч. посібник/І.В.Корунець. – К.: Либідь, 1995. – 239с.